

HLAS SPOD MNÍCHA

21. 9. – 27. 9. 2020

farský týždenník, číslo 34/2020, ročník II.

Liturgický kalendár

Pondelok	21.9.	<i>Sv. Matúša, apoštola a evanjelistu</i>	<i>sviatok</i>
KRIVÁŇ	15. ⁰⁰	pohreb Márie Krnáčovej	
Utorok	22.9.	<i>Sv. Emeráma, biskupa a mučeníka</i>	<i>ľub. spom.</i>
KORYTÁRKY	18. ⁰⁰	+ manžel Mikuláš, brat, sestry a rodičia z oboch strán	
Streda	23.9.	<i>Sv. Pia z Pietrelčiny, kňaza</i>	<i>spomienka</i>
KRIVÁŇ	18. ⁰⁰	+ Ján Tkáč, 5. výr.	
Štvrtok	24.9.	<i>Výročie posviacky katedrálneho chrámu v Banskej Bystrici</i>	<i>sviatok</i>
Piatok	25.9.	<i>féria</i>	
KRIVÁŇ	18. ⁰⁰	+ Vladimír a rodičia z oboch strán	
Sobota	26.9.	<i>Sv. Kozmu a Damiána, mučeníkov</i>	<i>ľub. spom.</i>
KRIVÁŇ	7. ³⁰	Za Božiu pomoc Jankovi	
Nedeľa	27.9.	<i>26. NEDEĽA V OBDOBÍ „CEZ ROK“</i>	
KRIVÁŇ	7. ³⁰	Za veriacich farnosti	
KORYTÁRKY	9. ⁰⁰	Podakovanie P. Bohu za 40 rokov manželstva Petra a Anny Stančekovcov	
KRIVÁŇ	10. ³⁰	+ Ján Očenáš, 10. výr., manželka a synovia	

Upratovanie kostola:

Kriváň: skupina č. 4 Mária Danková, č.d. 80

Korytárky: skupina č. 1 Dobrocká Emília, č. 285

ŽIVOT FARNOSTI

Stretnutie kňazov dekanátu

Vo štvrtok budú kňazské rekolekcie dekanátu. Sv. omša o 10.⁰⁰ hod. bude vo farskom kostole v Detve.

OHLÁŠKY

Sviatosť manželstva chcú prijať:

2.10.2020 Marek Mičuda, syn Miroslava a Svetlany, r. Lazíciusovej z Podkriváňa a Ivana Lapínová, dcéra Ivana a Marcely, r. Nociarovej

z Korytárok.

10.10.2020 Miroslav Paučo, syn Miroslava a Boženy, r. Malatovej z Kriváňa a Kristína Polcová, dcéra Jozefa a Zuzany, r. Müllerovej z Novej Bane.

10.10.2020 Marc Brúcker z Nemecka a Miroslava Ozanová, dcéra Miroslava a Zlatice, r. Fulajtárovej z Kriváňa.

10.10.2020 Ján Mičuda, syn Jána a Moniky, r. Pomahačovej z Korytárok a Ivana Koleničová, dcéra Róberta a Ivety, r. Krajčiovej zo Zvolena.

Stretnutie prvoprijímajúcich

V sobotu bude stretnutie detí - tretiakov, ktoré sa budú pripravovať na Prvé sväté prijímanie. Ak niekomu dieťa chodí do ZŠ inde ako v Kriváni, prosím aby ma počkal po svätej omši pred kostolom.

Kniha

Kto by mal záujem o knihu **Odovzdať sa Božiemu milosrdenstvu v čase skúšok**, môže sa obrátiť na p. Jolku Domovú.

Druhá vlna pandémie - opatrenia

Počas 2. vlny pandémie - nakoľko sme v zelenom semafore - naďalej platí v kostoloch nosenie rúšok, pokrývajúcich ústa a nos, dezinfekcia, sväté prijímania na ruku, nepodávanie rúk.

Obetovali ste...

Na kostol v Kriváni: bohuznámi 20 eur, z krstu Matiasa Bariaka 100 eur, novomanželia Schmidtovci 50 eur.

Na kostol v Korytárkach: rod. Gondová 20 eur.

Nech vám to všetkým Pán Boh odmení!

SVÄTEC TÝŽDŇA

Výročie posviacky BB Katedrály

Tento týždeň máme výročie posviacky banskobystrickej Katedrály sv. Františka Xaverského. Katedrálly chrám je nazývaný aj matkou všetkých chrámov v diecéze a tak by sme mali poznať tento chrám, jeho históriu i súčasnosť.

HISTÓRIA

Prvá písomná zmienka o mieste, na ktorom stojí banskobystrická katedrála, je z roku 1503 v tzv. Königsbergerovom testamente. V tom čase tu stál dom zámožného banskobystrického meštana Michala Königsbergera, v ktorom sa nachádzala gotická kaplnka sv. Jána Krstiteľa. Slúžila jeho domácnosti a banskej komore. V 16. storočí, keď banskobystrické kostoly boli v rukách protestantov, kaplnka bola jediným miestom, kde sa slúžili katolícké bohoslužby.

V roku 1647 sa pričinením ostrihomského arcibiskupa Imricha Losyho v tomto dome usadili členovia Spoločnosti Ježišovej, ktorí sa zaslúžili o katolícku reformu v meste a okolí. V rokoch 1695 až 1701 si jezuiti postavili

na Königsbergerovom pozemku vlastné kolégium. V roku 1702 začali so stavbou kolegiálneho kostola sv. Františka Xaverského. Kostol projektoval vtedajší rektor kolégia Johann Häffels, podľa vzoru jezuitského chrámu „Il Gesù“ v Ríme.

Stavba sa sľubne rozbehla, ale už o rok neskôr, v roku 1703 bola Banská Bystrica obsadená povstaleckými vojskami Juraja Rákocziho. Mnohí jezuiti museli mesto opustiť a tým stavba stagnovala.

Po potlačení protihabsburgských povstaní bol kostol dokončený v rokoch 1709 - 1715. Kostol sv. Františka Xaverského slávnostne konsekroval 24. septembra 1715 biskup Lukáš Natale zo Stoličného Belehradu, ostrihomský auxiliár.

Kostol bol jednolodovou barokovou stavbou so šiestimi kaplnkami a chóromi po celom obvode. Loď bola zaklenutá štyrmi poľami barokovej valenej klenby s lunetami. Priečelie chrámu bolo bez veže a tvoril ho plochý štít s barokovým portálom v strede.

Fasády chrámu mali iluzívnu bielo-sivo-čiernu mallovanú výzdobu, predstavujúcu piliastre s korunnou rímsou. Spolu s kostolom bola vybudovaná krypta, do ktorej Jezuiti pochovávali predstavených kolégia a po založení diecézy tu boli pochovaní niektorí významnejší kanonici. Jezuiti požehnané účinkovali v kostole a kolégiu do roku 1773, kedy bola Spoločnosť Ježišova zrušená.

V roku 1776 sa kostol sv. Františka Xaverského stal katedrálным chrámom novozriadenej Banskobystrickej diecézy. Bol taký veľký, ako je dnešná kostolná loď. Medzi svätyňou a loďou stál hlavný oltár. Dnešná svätyňa bola vtedy sakristiou. Nad ňou vyčnievala vežička. Prvý banskobystrický biskup František Berchtold (1776-1793) vyžiadal pre svoj katedrálly chrám od pápeža Pia VI. relikvie diakona a starokresťanského mučeníka sv. Vincenta. V roku 1844 prebehla rozsiahla prestavba kostola, ktorá bola financovaná z prostriedkov pozostalosti biskupa Jozefa Belanského (1823-1843). Pri prestavbe predĺžili loď kostola i bočné chóry a postavili novú kazateľnicu.

Svätyňa vznikla z bývalej sakristie a novú sakristiu a konzistórium pričlenili ku kostolu z príľahlej budovy jezuitského kolégia. V novej svätyni postavili nový hlavný oltár s pôvodným obrazom sv. Františka Xaverského, ktorý bol vyhotovený v r. 1729. Na priečelí kostola boli postavené dve veže, medzi ktorými bol vybudovaný hlavný portikový portál so štyrmi toskánskymi stĺpmi. Vežičku nad svätyňou odstránili.

Posledná stavebná úprava katedrály sa konala za biskupa Arnolda Ipolyiho Stummera (1872-1886) v roku 1880. V tom čase veže, ktoré mali cibulovitú podobu, dostali novú romantickú kolkovú balustrádu.

SÚČASNÝ STAV

V súvisi s pokoncilovou liturgickou obnovou bol v 70. rokoch 20. storočia, za biskupa Jozefa Feranca, opravený a vymalovaný interiér spolu s vonkajšou

fasádou kostola.

Posledná rozsiahla rekonštrukcia, ktorá úplne zodpovedá pokoncilovému duchu, bola urobená za biskupa Rudolfa Baláža v roku 2001. Renovácia exteriéru prebehla v roku 1999. V roku 2003 bol postavený nový píšťalový organ.

Exteriér katedrály bol zrenovovaný podľa návrhu Pamiatkového úradu v roku 1999.

Nový oltár je obetným stolom - tvorí ho sklenený kríž zaklinený medzi štyrmi balvanmi, ktoré sú zároveň nohami stola. Sklenený oltár symbolizuje prameň vody, vytekajúcej z chrámu, čo je známy biblický obraz (Ez 47, 1-12).

Interiér katedrály bol riešený v duchu liturgickej reformy Druhého vatikánskeho koncilu a jeho renovácia prebehla v roku 2001.

Liturgická komisia, pod predsedníctvom diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža v konkurznom konaní vybrala návrh Ing. arch. Michala Švantnera.

Prameň vody je znak Božej milosti, ktorá sa od oltára vylieva do sveta. Kde voda prichádza, tam všetko oživuje. Na tento obraz sa použili v celom kostole dva druhy mramoru: grécky a indický. Farebne sú odlišené: do hnedá a do zeleno-modrá, čo symbolizuje púšť a do nej prúdiacu vodu.

Ďalšie významné miesta v chráme, ktoré nám chcú pripomenúť, že dom Boží je miesto, kde získavame alebo si upevňujeme Boží život v nás, sú tieto:

Katedra - biskupský stolec - je v tvare prúdu vody, čo má veriacim pripomenúť, že slová ich biskupa ich usmerňujú ku konkrétnemu životu v Bohu.

Ambona - miesto čítania Božieho slova - je v tvare meča, zabodnutého do kameňa, ktorý sa pod jeho silou rozštiepil. Tento obraz nám pripomína silu Božieho slova, ako o ňom hovorí list Hebrejom: Lebo živé je Božie slovo, účinné a ostrejšie ako každý dvojsečný meč; ... rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca (4, 12).

Krstiteľnica - krstný prameň je počiatkom Božieho života v človeku. Je umiestnená v prvej kaplnke vľavo od oltára.

Eucharistická kaplnka je umiestnená v protilahlej kaplnke. Tu je umiestnená Sviatosť oltárna, pokrm pre posilnenie Božieho života v človeku.

V mesiacoch jún - júl 2003 sa inštaláciou nového organa zakončila komplexná rekonštrukcia katedrálneho kostola. Projekt vypracoval Ing. Bohumil Plánsky. Realizácia projektu bola zverená českej firme KÁNSKÝ - BRACHTL z Krnova. Náklady na organ hradilo Biskupstvo v Banskej Bystrici vo výške 9 mil. Sk. Tento organ je majstrovské dielo, ktoré sa využíva nielen pre potreby liturgie, ale aj na občasnú koncerty.